

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 168/05-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2005 predbežne prerokoval sťažnosť E. G., bytom K. (t. č. vo väzbe), zastúpeného advokátom JUDr. L. K., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 To 80/2004 z 13. decembra 2004 a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu sp. zn. Pš 30/04 z 15. novembra 2004, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť E. G., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu sp. zn. Pš 30/04 z 15. novembra 2004, **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

2. Sťažnosť E. G., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 To 80/2004 z 13. decembra 2004, **o d m i e t a** pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. februára 2005 doručená sťažnosť E. G., bytom K. [t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“)], zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. K., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) konaním (uznesením) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 To 80/2004 z 13. decembra 2004 a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu (ďalej len „Špeciálny súd“) sp. zn. Pš 30/04 z 15. novembra 2004.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona a trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona spáchaný formou účasti – pomoci podľa § 10 ods. 1 písm. c) Trestného zákona. Sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 2 Tp 91/2004 podľa § 68 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodov obsiahnutých v § 67 ods. 1 písm. a), b), a c) Trestného poriadku. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola uznesením Krajského súdu v Trenčíne podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá, pretože Krajský súd v Trenčíne sa stotožnil s dôvodmi väzby, ktoré boli uvedené v návrhu prokurátora a v uznesení Okresného súdu Trenčín.

Dňa 5. októbra 2004 podal sťažovateľ žiadosť o prepustenie z väzby, ktorú Špeciálny súd uznesením sp. zn. Pš 30/04 z 15. novembra 2004 zamietol s odôvodnením, že dôvody väzby naďalej trvajú. Proti uvedenému uzneseniu podal sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 To 80/2004

z 13. decembra 2004. Najvyšší súd sťažnosť zamietol, pretože sa stotožnil s dôvodmi väzby, uvedenými v predchádzajúcich rozhodnutiach.

Podľa názoru sťažovateľa Špeciálny súd a najvyšší súd v konaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby a sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí uvedenej žiadosti porušili čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 dohovoru, a to jeho bezdôvodným držaním vo vyšetrovacej väzbe. Svoje tvrdenie odôvodňuje tým, že žiadosť o prepustenie z väzby podal v čase, keď boli zadovážené výsluchy svedkov, listinné dôkazy a dostatočne objasnené základné skutočnosti, z ktorých podľa jeho názoru vyplývalo, že dôvody väzby v konaní neexistovali. Ďalej uvádza, že orgány prípravného konania žiadnym spôsobom nešpecifikovali ako sa sťažovateľ podieľal na deľbe práce v rámci začlenenia do zločineckej skupiny. Súdny nebrali do úvahy ani výsledky domovej prehliadky, pri ktorej sa nenašli žiadne právne relevantné dôkazy, a naďalej sa domnievali, že sťažovateľ disponuje výraznou finančnou hotovosťou.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiada, aby ústavný súd rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 3 To 80/2004 zo dňa 15. 11. 2004, Krajský súd v Banskej Bystrici s právomocou Špeciálneho súdu uznesením sp. zn. Pš 30/04, ktorými zamietol E. G., trvale bytom K., žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, porušil jeho právo podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva E. G., trvale bytom K., podľa § 50 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. primerané finančné zadostučinenie vo výške 50 000,- Sk.

3. Ukladá Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky zaplatiť sťažovateľovi E. G., trvale bytom K., trovy konania podľa predloženého vyúčtovania na účet právneho zástupcu JUDr. L. K., advokáta, B..“

II.

Ústavný súd z namietaných uznesení zistil následovné skutočnosti.

Špeciálny súd uznesením sp. zn. Pš 30/04 z 15. novembra 2004 rozhodol, že žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu piatich obvinených, medzi ktorých patrí aj sťažovateľ, zamietla. Z obsahu uvedeného uznesenia vyplýva, že sťažovateľ svoju žiadosť zdôvodnil tým, že dosiaľ napriek doterajším výsledkom vyšetrovania neboli zistené žiadne také skutočnosti a neboli predložené také dôkazy, z ktorých by bolo možné vyvodzovať záver či len o tom, že je podozrivý zo spáchania trestnej činnosti, a to dokonca v takom rozsahu, ako sa mu kladie za vinu v uznesení vyšetrovateľa. Rozhodnutím riaditeľa Colného úradu Č. z 5. augusta 2004 č. R-1119/2004-530140 bol prepustený zo služobného pomeru. Z ustanovení Trestného poriadku upravujúcich väzbu a jej trvanie vyplýva, že držanie osoby čakajúcej na trestné konanie vo väzbe nemôže byť všeobecným pravidlom a je prísne viazané na splnenie podmienok existencie väzobných dôvodov, ktoré musia vyplývať z konkrétnych skutočností a nemôžu byť len vyslovené ako dôvodná obava bez materiálneho naplnenia konkrétnymi dôkazmi. Preto sa domáha prepustenia z väzby na slobodu.

Sudkyňa Špeciálneho súdu z obsahu vyšetrovacieho spisového materiálu okrem iného zistila, že sťažovateľ s ďalšími dvoma colníkmi z colnej pobočky vo V. nepravdivé doklady spracované obvineným A. S. deklarujúce dovoz hrncov BergHOFF z Maďarskej republiky do Slovenskej republiky do colného skladu vo V. a následne doklady deklarujúce následný vývoz tohto tovaru z colného skladu na Ukrajinu potvrdili ako pravé doklady, aj keď vedeli, že tento tovar sa v skutočnosti z Maďarskej republiky do Slovenskej republiky nedoviezol a ani nevyviezol na Ukrajinu, alebo sa tieto dovozy a vývozy uskutočnili len v nepatrných množstvách oproti deklarovanej množstvu.

K dôvodom väzby je uvedené, že všetci piati obvinení sú trestne stíhaní za obzvlášť závažný úmyselný trestný čin ako členovia zločineckej skupiny. Z doterajších nazhromaždených listinných dôkazov možno vyvodit' záver, že medzi obvinenými, ako aj ich ďalšími spoluobvinenými existovala určitá deľba práce, ktorej činnosť bola účelovo a cielene vedená so zámerom získať v mimoriadne veľkom rozsahu finančné prostriedky. Obvinení vytvorili minimálne od začiatku roku 2002 rozsiahlu sieť firiem, ktoré vytvárali

fiktívne faktúry. Aby mohli vo svojej činnosti pokračovať, postupne si vytvorili väzby na orgány štátnej správy. Svedčí o tom aj to, že medzi spoluobvinenými sa ocitli aj príslušníci colného úradu, ktorí v období páchania trestnej činnosti spoluobvinených hrubým spôsobom porušovali svoje služobné povinnosti, čo bolo v rozpore so záujmami štátnej služby. Z týchto dôvodov niet pochyb o tom, že vyšetrovateľ správne rozhodol, keď vzniesol obvinenie voči žiadateľom o prepustenie z väzby na slobodu, pretože zo spisového materiálu aj v súčasnom štádiu pretrváva dôvodné podozrenie zo spáchania skutkov, ktoré sú predmetom vyšetrovania. Piaty obvinení, medzi nimi aj sťažovateľ, sú vo väzbe z dôvodu uvedeného v ustanovení § 67 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pretože je odôvodnená obava, že by sa obvinení, pokiaľ by boli prepustení na slobodu, skrývali alebo ušli, aby sa tak vyhli trestnému stíhaniu, ako aj trestu, ktorý im zatiaľ hrozí. Aj napriek výsledkom domových prehliadok možno dôvodne predpokladať, že obvinení disponujú finančnými prostriedkami veľkého rozsahu, ktoré môžu použiť pre seba s cieľom vyhnúť sa trestnému stíhaniu, vzhľadom na výšku škody vo vzťahu k štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky.

Ďalej v odôvodnení uznesenia je uvedené, že všetci piaty obvinení sú dôvodne vo väzbe aj z dôvodov uvádzaných v ustanovení § 67 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Je dôvodná obava, že pokiaľ by boli prepustení na slobodu, mohli by pôsobiť na spoluobvinených, ktorí sú trestne stíhaní na slobode, mohli by pôsobiť na svedkov a zároveň by mohli ničiť listinné dôkazy vzťahujúce sa na firmy prevedené na tzv. „koníkov“. Je dôvodná obava, že by mohli mariť vyšetrovanie aj tým spôsobom, že by prevádzali z dosiaľ nestotožnených účtov finančné prostriedky, ktoré získali svojím konaním, ktoré je predmetom vyšetrovania. Preto reálne naďalej hrozí, že obvinení by v prípade prepustenia na slobodu pokračovali v páchaní trestnej činnosti.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 80/2004 z 13. decembra 2004 vyplýva, že sťažnosti obvinených, medzi ktorých patrila aj sťažovateľ, proti uzneseniu Špeciálneho súdu sp. zn. Pš 30/04 z 15. novembra 2004 sa zamietajú. Sťažovateľ aj v sťažnosti proti uvedenému uzneseniu Špeciálneho súdu argumentoval tými istými dôvodmi, ako v žiadosti o prepustenie z väzby.

Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia z 13. decembra 2004 okrem iného uviedol, že po preskúmaní predmetnej veci zistil, že dosiaľ nezanikol žiadny dôvod väzby jednotlivých obvinených.

Ďalej poukázal na to, že výsledky doteraz vykonaného dokazovania odôvodňujú záver, že medzi sťažovateľmi a ďalšími spoluobvinenými (resp. i ďalšími dosiaľ neustálenými osobami) existovala deľba práce, hierarchia a súčinnosť, ktorá vedie k závažnému podozreniu z konania zameraného na získanie veľkého rozsahu peňažných prostriedkov nelegálnou, podvodnou, a tým protizákonnou činnosťou. V zhode s dôvodmi napadnutého uznesenia, resp. aj s dôvodmi rozhodnutí skôr konajúcich súdov najvyšší súd rovnako zistil dôvodnú obavu, že obvinení, medzi ktorých zaradil aj sťažovateľa, by v prípade prepustenia z väzby na slobodu ušli alebo sa skrývali v snahe vyhnúť sa trestnému stíhaniu, resp. i hroziacemu trestu.

Vzhľadom na štádium trestného konania je správny záver Špeciálneho súdu aj v tom smere, že trvajú naďalej dôvody tzv. kolúznej a preventívnej väzby všetkých piatich obvinených v zmysle ustanovenia § 67 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, tak ako to správne odôvodnil samotný prvostupňový súd. Časť trestnej činnosti mala byť spáchaná len v štádiu pokusu a eventuálnym prepustením páchatel'ov na slobodu reálne hrozí jej dokonanie, resp. zahľadanie stôp, ovplyvnenie potencionálnych spoluobvinených alebo svedkov v snahe o vlastné vyvinenie, prípadne zmiernenie následkov. Reálne hrozí aj ohrozenie prípadných dosiaľ nestotožnených účtov, na ktoré mali údajne nezákonne prevedené finančné prostriedky smerovať, čím by došlo taktiež jednak k mareniu objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie a jednak k možnému konečnému nelegálnemu presunu získaných peňažných prostriedkov.

III.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd

vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Iný súd je každý súd, ktorý má všeobecnú právomoc podľa čl. 142 ods. 1 ústavy, a táto právomoc sa uplatňuje pri ochrane základného práva alebo slobody na zákonom základe vykonávajúcom ústavnú úpravu základných práv a slobôd. Iným súdom je preto celá sústava všeobecného súdnictva.

Podľa § 141 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť.

Podľa § 147 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým môže sťažovateľ podať sťažnosť, a
- b) konanie predchádzajúce napadnutému uzneseniu.

V časti týkajúcej sa uznesenia Špeciálneho súdu z 15. novembra 2004 a najvyššieho súdu z 13. decembra 2004 ústavný súd mohol brať do úvahy s poukazom na princíp subsidiarity ohľadne vzťahu ústavného súdu k všeobecným súdom iba označené uznesenie najvyššieho súdu.

Ak totiž malo dôjsť uznesením Špeciálneho súdu z 15. novembra 2004 k porušeniu práv a slobôd sťažovateľa, mohol si ich chrániť na najvyššom súde podaním sťažnosti proti uzneseniu Špeciálneho súdu. To sa napokon aj stalo, pričom o jeho sťažnosti rozhodol najvyšší súd uznesením z 13. decembra 2004.

IV.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa ústavný súd skúmal jej zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ako aj prípadné dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Medzi tie podmienky konania, ktoré ústavný súd pravidelne skúma pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti, patrí aj jej opodstatnenosť.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi postupom orgánu štátu a namietaným porušením základného práva alebo slobody. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať aj takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

K namietanému porušeniu čl. 17 ods. 5 ústavy

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Toto ustanovenie určuje základné podmienky pozbavenia osobnej slobody, ktorá je ústavne zaručená (čl. 17 ods. 1 ústavy), formou väzby. Väzba je v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy jedným z ústavne akceptovateľných spôsobov pozbavenia osobnej slobody v trestnom konaní (III. ÚS 79/2000), kde rozhodujú všeobecné sudy (čl. 142 ods. 1 ústavy).

Keďže podstatou námietok sťažovateľa je dôvod jeho vzatia a držania vo väzbe, ústavný súd sa pri svojom posudzovaní sústredil najmä na obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy z hľadiska dôvodu väzby ustanoveného zákonom a jeho interpretáciu a aplikáciu zo strany najvyššieho súdu v uznesení sp. zn. 1 To 80/2004 z 13. decembra 2004.

Uvedeným uznesením najvyšší súd zamietol podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosti piatich obvinených, medzi ktorých patrí aj sťažovateľ, proti uzneseniu Špeciálneho súdu z 15. novembra 2004 sp. zn. Pš 30/04, ktorým zamietol žiadosti piatich obvinených vrátane sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu.

Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry vychádza z názoru, podľa ktorého čl. 17 ods. 5 ústavy obsahuje vymedzenie základného práva, ktorého podstatou je, že väzba obvineného môže viesť k obmedzeniu osobnej slobody len vtedy, ak sú rešpektované a naplno realizované tieto ústavnoprocenčné princípy:

- o väzbe rozhodol súd,
- rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami,
- obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 67 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v odseku 2 alebo 3 tohto ustanovenia,
- osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom a konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby.

Obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy z hľadiska dôvodu väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku však ústavný súd musí posudzovať nielen podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku, prípadne aktuálnej vnútroštátnej judikatúry, ale aj s prihliadnutím na medzinárodné záväzky Slovenskej republiky.

Ako z uvedeného vyplýva, ústavný súd pri preskúmvaní väzobných rozhodnutí je limitovaný, pretože tieto rozhodnutia hodnotí iba z hľadiska ich ústavnosti. V danom prípade najvyšší súd rešpektoval zákonné predpoklady na uvalenie väzby ustanovené Trestným poriadkom a jeho rozhodnutie vychádzalo zo skutkových dôvodov. Dôvody väzby uvedené v uznesení najvyššieho súdu z 13. decembra 2004 boli významné a dostatočne skutkovo zdôvodnené. Splnenie požiadavky riadneho a vyčerpávajúceho zdôvodnenia uvedeného uznesenia najvyššieho súdu je jednou zo základných podmienok ústavne súladného rozhodnutia.

Všeobecné súdy sú garantom dodržiavania uvedených ústavných princípov. Rešpektovanie týchto princípov musia vyjadriť vo všetkých rozhodnutiach i opatreniach súvisiacich s väzbou obvinenej osoby tak, aby ich rozhodnutia a opatrenia vo väzobných veciach boli preskúmateľné najprv pred súdom vyššej inštancie, a potom aj v konaní pred ústavným súdom, ktorý je oprávnený a povinný preskúmať existenciu dôvodov väzby v súlade s ich zákonným vymedzením, či sú tieto dôvody opreté o konkrétne okolnosti, ktoré musia byť uvedené v odôvodnení každého rozhodnutia vo väzobnej agende a tvoria základ pre záver o ich subsumovaní pod konkrétny zákonný dôvod väzby, v posudzovanom prípade pod § 67 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku.

Ústavný súd preskúmal obsah namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorý si v celom rozsahu osvojil závery uvádzané v uznesení Špeciálneho súdu. Najvyšší súd vychádzajúc z výsledkov doteraz vykonaného dokazovania zistil, že naďalej trvajú dôvody väzby jednotlivých obvinených a odôvodnil ich, tak ako je to uvedené v tomto uznesení.

Najvyšší súd neakceptoval obranu obvinených, že trestné stíhanie proti nim je vedené neopodstatnene. Poukázal na to, že doteraz dokumentované výsledky vyšetrovania v prípravnom konaní nie sú takej povahy, že by vylučovali dôvodnosť podozrenia, že všetci obvinení sa dopustili protiprávneho konania, pre ktoré sú trestne stíhaní. Vzhľadom na predmet a štádium trestného konania v súčasnosti nemožnorobiť konečné závery o vine či nevine obvinených, pretože také rozhodnutie možno prijať až po meritórnom preskúmaní veci. Najvyšší súd potvrdil, že z hľadiska zákonnosti väzby všetkých obvinených je splnená podmienka, že ich trestné stíhanie má materiálny podklad.

Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu z hľadiska ústavných kritérií dospel k záveru, že skutkové zistenia v spojení s konkrétnymi skutočnosťami, ako aj zákonný dôvod väzby najvyšší súd uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia spôsobom, ktorý sa nedá označiť ako vnútorne rozporný alebo odporujúci požiadavkám Trestného poriadku na odôvodnenie uznesenia, čo možno považovať v tomto štádiu trestného stíhania za postačujúce.

Ústavný súd teda akceptuje obavu najvyššieho súdu ako dôvodnú, a preto dospel k záveru, že rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu preskúmovacieho nie je svojvoľné, ale zdôvodnené, a preto ním nemohlo byť zasiahnuté do základných práv sťažovateľa.

K namietanému porušeniu čl. 5 dohovoru

Vzhľadom na to, že sťažovateľ namietal porušenie čl. 5 dohovoru bez toho, aby konkretizoval, obsah ktorých odsekov uvedeného článku namieta, ústavný súd vychádzal z obsahu sťažnosti, a preto posudzoval, či v danom prípade mohlo dôjsť k porušeniu čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Pozbavenie osobnej slobody prichádza do úvahy iba v zákonom ustanovených prípadoch, a teda aj pri zákonom zatknutí alebo inom pozbavení slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Pozbavenie osobnej slobody dohovor v čl. 5 ods. 1 odkazuje na vnútroštátne právo a podčiarkuje, že v právnom štáte každý zásah do osobnej slobody občana musí mať zákonný dôvod.

Ustanovenie čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru dovoľuje niekoho pozbaviť slobody len pod podmienkou, že účelom jej pozbavenia je od začiatku predviest' osobu pred príslušný súdny orgán – buď za účelom rozhodnutia o pozbavení slobody alebo za účelom rozhodnutia o veci samej. Z hľadiska vzťahu jednotlivých dôvodov pozbavenia slobody podľa čl. 5 dohovoru Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) interpretuje tento problém v tom zmysle, že dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu musí byť stále splnené na odôvodnenie zatknutia, zadržania alebo vzatia do väzby. Ďalšie trvanie väzby musí vyhovovať aj podmienkam uvedeným v čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Podľa čl. 5 ods. 3 každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku ... má právo byť súdený v primeranej lehote.

Pokiaľ ide o namietané porušenie práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru, ESLP poukazuje na to, že povinnosť dbať o to, aby doba väzby obvineného neprekročila primeranú hranicu, patrí predovšetkým vnútroštátnym súdnym orgánom. Trvanie dôvodného podozrenia, že zatknutá osoba spáchala trestný čin, je *conditio sine qua non* zákonnosti pokračovania väzby, ale po uplynutí určitého času táto podmienka už nestačí. ESLP potom musí zistiť, či iné dôvody uvedené vnútroštátnymi súdmi naďalej ospravedlňujú pozbavenie slobody. Ak sú tieto dôvody relevantné a dostačujúce, ESLP ďalej skúma, či príslušné vnútroštátne orgány postupovali v konaní s osobitným urýchlením (rozhodnutie vo veci Toth c. Rakúsko z 12. decembra 1991).

Z uvedeného vyplýva, že ako Špeciálny súd, tak aj najvyšší súd svoje rozhodnutie nezdôvodnili len dôvodným podozrením zo spáchania závažnej trestnej činnosti, ale aj tým, že medzi sťažovateľmi a ďalšími spoluobvinenými (resp. i ďalšími dosiaľ neustálenými osobami) existovala deľba práce, hierarchia a súčinnosť, ktorá vedie k závažnému podozreniu z konania zameraného na získanie veľkého rozsahu peňažných prostriedkov nelegálnou, podvodnou, a tým protizákonnou činnosťou. Na základe toho všeobecné súdy predpokladajú, že obvinení môžu tieto finančné prostriedky použiť pre seba s cieľom vyhnúť sa trestnému stíhaniu vzhľadom na výšku škody vo vzťahu k štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky. Zo svedeckých výpovedí bolo zistené, kto a akým spôsobom a s akým cieľom sa kontaktoval na tzv. „koníkov“. Preto je dôvodná obava, že obvinení by mohli mariť vyšetrovanie aj tým spôsobom, že by prevádzali z doteraz nestotožnených účtov finančné prostriedky, ktoré získali svojim konaním, ktoré je predmetom vyšetrovania.

Ústavný súd na základe obsahu sťažnosti, odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, vymedzených ústavnoprocených princípov dospel k záveru, že sťažnosť je v časti

smerujúcej proti označenému čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 3 dohovoru zjavne neopodstatnená.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Účelom čl. 5 ods. 4 dohovoru je zabezpečiť zatknutým alebo inak slobody pozbaveným osobám právo na súdnu previerku zákonnosti opatrenia, ktorým boli pozbavené slobody.

ESĽP v rozhodnutí vo veci Baranowski proti Poľsku z roku 2000 pripomenul, že čl. 5 ods. 4 dohovoru sa zaručuje zatknutým alebo inak slobody zbaveným osobám právo podať návrh na konanie, ktorým spochybnia zákonnosť zbavenia slobody, ďalej zakotvuje ich právo na začatie tohto konania, na urýchlenie súdneho rozhodnutia o zákonnosti zbavenia slobody a nariadenia jej ukončenia, ak sa ukáže nezákonná.

Najvyšší súd pri preskúmaní dôvodov väzby dospel k záveru, že ďalšie trvanie väzby nie je nezákonné, čo v uznesení z 13. decembra 2004 dostatočne zdôvodnil, a preto odmietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby.

Vzhľadom na to, že ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil žiadnu možnosť porušenia práva upraveného v čl. 5 ods. 4 dohovoru, realnosť ktorého by v danom prípade mohol posúdiť po jej prijatí, odmietol túto časť sťažnosti ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože došlo k odmietnutiu sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní, ústavný súd už nerozhodoval o návrhu sťažovateľa, ktorým sa domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2005